

2018-06-01

Rapport

Sid 1 (8)

Jenny Thorsell

Granskning av brandskydd

Bakgrund

En hearing anordnades under 2015 kring frågan om ansvaret för brandskyddet och hur kommunen arbetar med frågan. Deltagare var representanter för: Säkerhetsenheten Kommunledningskontoret, Svenska kommunförsäkrings AB, Omvårdnadsförvaltningens lokalansvariga och Socialtjänstens lokalansvarige samt representant från Hemsö (extern hyresvärd). En verksamhetsansvarig från ett äldreboende inom Omvårdnadsnämnden men ingen representant för Socialtjänstens verksamheter deltog.

I en andra hearing lyssnade revisorerna till Räddningstjänstens erfarenheter och synpunkter. Ett problem är att verksamheter inom HVB (Hem för vård och boende) och andra typer av boenden kan få tillstånd från Inspektionen för Vård och Omsorg, men detta tillstånd innefattar inte brandskyddsdelen. Verksamheten ska söka bygglov för ändring av verksamhet i lokalerna och då bedömer Räddningstjänsten brandskyddet. Detta görs långt ifrån alltid, vilket innebär att det upptäcks först när verksamheten är igång och Räddningstjänsten gör inspektioner.

Kraven för brandskydd enligt byggnorm var lägre tidigare, vilket innebär att gamla fastigheter generellt har ett svagare brandskydd.

Revisionsfråga

Är brandskyddet tillfredställande och är det likvärdigt för Socialtjänstens egna boendeformer som för externa HVB?

Ansvarig nämnd

Socialnämnden och Kommunstyrelsen (ytterst ansvarig)

Avgränsning

Avgränsning har gjorts till Socialtjänsten.

REVISIONSKONTORET

Gävle kommun, 801 84 Gävle Besöksadress Drottninggatan 22

Tfn 026-17 80 00 (vx),

www.gavle.se

Metod

Leverantörer för HVB kontrolleras med avseende på om de har bygglov för den verksamhet de bedriver. Kontroll av om kommunens boende i egen regi samt externa HVB har bygglov. Kontroll av om bygglov/brandskydd är ett kvalitetskriterium för att bli godkänd som leverantör.

Empirisk undersökning

Vi har dels undersökt den kravspecifikation Socialtjänsten har när de tar in leverantörer samt om kontrollorganet IVO (Inspektionen för vård och omsorg) har någon kravspecifikation avseende brandskydd när de ger tillstånd till leverantörer. HVB upphandlas numer via LOV, lagen om valfrihet, där de löpande kan bli leverantörer om de uppfyller kvalitetskriterierna. Utöver det har vi gjort en kontroll av kommunens egna boenden mot Samhällsbyggnadsnämnden för att se hur det ser ut med bygglov. Vi har även utfört en kontroll av externa HVB som är belägna i andra kommuner mot respektive myndighet.

Frågor ställda till Socialtjänsten

Vad har ni för kravspecifikation för leverantörerna?

Det förfrågningsunderlag vi har tagit del av är daterat 2015-12-21 och är upprättat av Inköp Gävleborg, ärende 5178 som avser HVB för vuxna och ärende 5328 som avser HVB för barn och ungdomar. Det finns inga skillnader mellan förfrågningsunderlagen avseende det avsnitt som är väsentligt för rapporten.

Teknisk förmåga – erfarenhet från att bedriva ett HVB vilket intygas genom

- 1) Leverantören ska ha tillståndsbevis för att bedriva HVB (från IVO eller tidigare myndighet)
- 2) Tillsynsrapport (återkommande fel och brister från IVO de senaste 3 åren)
- 3) Kontroll i misstanke- och belastningsregistret

Förbehåll- att separat upphandling kan ske vid unika och större projekt.

Det står inte i kravspecifikationen att leverantören ska lämna in underlag som visar på att de har genomgått en brandskyddsinspektion. Det som står är att leverantören ska ha tillstånd från IVO.

I och med det har vi även varit i kontakt med IVO om de har något krav avseende brandskydd när de godkänner leverantörer.

Information från IVO

Frågeställning:

När ni prövar om en verksamhet ska få tillstånd, gör ni en kontroll av att verksamheten har sökt bygglov (avseende brandskydd)?

Svar:

Vi kontrollerar inte längre (sedan den nya föreskriften trädde i kraft i november 2016) om den sökande har kontaktat kommunens byggnadsnämnd eller motsvarande.

Vi begär däremot en redovisning över hur verksamhetens brandskydd är ordnat, vilket regleras i socialtjänstförordningen.

I och med att IVO begär in en redovisning över hur verksamhetens brandskydd är ordnat så bör de externa leverantörer som Socialtjänsten använder uppfylla kraven för brandskydd. Det står i socialtjänstförordningen 4 kap 1§ andra stycket

Ritningar över verksamhetens lokaler samt uppgifter om hur brandskyddet är ordnat ska ges in samtidigt med ansökan. Detta gäller inte verksamhet enligt 7 kap. 1 § första stycket 5 socialtjänstlagen (verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn.)

Detta förutsatt att Socialtjänsten faktiskt har erhållit tillstånd från samtliga leverantörer.

Dock kan det vara leverantörer som har bedrivit HVB verksamhet under lång tid och som har haft sitt tillstånd länge, där är risken högre för att brandskyddet är undermåligt.

Vi ställde en fråga till IVO för att se om det är så att man gör omprövningar efter en viss tid, eftersom man då skulle kunna fånga upp ett svagare brandskydd.

Frågeställning:

Hur länge gäller tillståndet för att bedriva HVB verksamhet? Omprövas tillstånden efter en viss tid?

Svar:

Tillstånden gäller tillsvidare och omprövas inte såvida det inte är ett tidsbegränsat tillstånd.

Stickprov

Stickprov har tagits genom att kontrollera anbuden som inkommit och vunnit. Vi har även kontrollerat leverantörer om de har ansökt om bygglov i de kommuner där de har boenden. Vi har valt ut ca 25% av leverantörerna. Vilket motsvarar 21 leverantörer samt fyra leverantörer i Gävle Kommun.

Vi har efterfrågat förteckning över befintliga leverantörer för HVB hem senast uppdaterad 2018-03-13 där urval har gjorts för att se om leverantören har lämnat in tillstånd från IVO samt se om bygglov har ansökts.

Det är 62 leverantörer avseende Vuxna och 40 leverantörer avseende barn och ungdomar.

Kontroll av bygglov mot Samhällsbyggnadsnämnden

Utfall vad gäller boenden i Gävle kommun, totalt fyra leverantörer (varav två är Gävle kommuns egna) blev:

Leverantör	Org.nr	Senaste bygglov	Notering
Bokbacken fastigheter (Sesam)	556340-5538	2015-04-10	Ombyggnad för Sesam
Gavlegårdarna (Familjeboendet)	556487-5937	2006-12-12	Tillbyggnad av familjeboende/förbindelsegång
AK Frid AB	556648-1064	1993-04-29	Ombyggnad till avlastningshem
Paloma	556721-780	2007-05-23	Ändrad användning till HVB-hem, ny ansökan är under handläggning för utökning av boendeplatser

Slutsatsen man kan dra av detta är att det för boenden i egen regi finns ett bygglov som är tre år gammalt, samt att det för ett av de externa HVB finns ett pågående ärende. För de resterande två av leverantörerna finns det gamla bygglov.

Utfall av kontroll av bygglov /anbud för leverantörer i andra kommuner

Av 21 leverantörer har svar erhållits avseende 18 leverantörer. Av de 18 så är fördelningen enligt nedan:

HVB Vuxna

Leverantör	Org.nr	Har bygglov ansöpts för verksamheten HVB?	Notering
Solgläntans behandlingshem i Kramfors AB	556458-5288	Det behövdes ej bygglov	Företaget har enligt uppgift förbättrat brandskyddet
Iris Utvecklingscenter Hestra AB	556374-8689	Ej svarat	
Iris Utvecklingscenter AB	556556-8846	Ja	Från 1986
Furulundshemmet AB	556763-0453	Ja	Från 1994
Nianfors Bruksherrgård AB	556443-0154	Ja	Från 1990
Sävik Behandlingshem AB	556443-8496	Ja	Från 1994
Frösunda Omsorg i Gävleborg AB	556106-1853	Ja	Bygglov behövdes ej
Säviq Kvinnobehandling AB	556427-6334	Ja	Från 1995
Avstampet i Norr AB	556630-1973	Ej svarat	
Nya Tag i Göteborg AB	556689-1239	Ej svarat	
Österbyboende och omvårdnadsenhet AB	556510-1499	Nej	
Harvik vård AB	556548-7617	Nej	
Klingbrogården AB	556593-0251	Nej	

HVB Barn och Unga

Leverantör	Org.nr	Har bygglov ansöpts för verksamheten HVB?	Notering
Attendo Stradivarius HVB AB	556650-1101	Ja	Från 2017
Incola AB Grönåshemmet	556672-7243	Ja	Från 2005
Vision i Väst	556922-1285	Ja, behövdes ej	Vi har erhållit en brandskyddsgenomgång från 2013
Mitt Eget Hem AB	556903-2120	Ja	Från 2012
Krica behandling och utbildning AB	556754-3037	Ja	Från 2013
Ungdomsvård i Sverige HB	969776-0305	Ja	Från 2016
Duvgården Hvb AB	556890-3693	Ja	Från 2013
Viksjo Gård Behandlingshem & Psyko-terapeutisk Center aktiebolag	556572-8556	Ja	Från 1981

Kontroll av anbuden

Vi har erhållit förfrågningsunderlag/tillstånd för 21 av de utvalda leverantörerna. 7 av dem hade erhållit ursprungliga beslut från IVO från 2012 och framåt. 12 leverantörer hade gamla ursprungliga beslut från Socialstyrelsen eller Länsstyrelsen. Två leverantörer faller bort från resultatet med anledning av att den ena leverantören hade ett tillstånd i förfrågningsunderlaget som inte stämde överens med leverantörens organisationsnummer, HVB:et som avses bedrivs i ett annat aktiebolag som saknar tillstånd. Den andre leverantören har bifogat i sitt anbud ett tillstånd där tillståndshavaren är en stiftelse, men leverantören som har vunnit anbudet är dock ett aktiebolag. Verksamheten förefaller vara densamma dock. Dessa två leverantörer faller därmed bort från resultatet. Tillståndshavaren är moderbolag till det bolag som bedriver boendet.

Det är många leverantörer som har tillstånd efter 2012. I och med att Boverket ändrade reglerna för brandskyddet och IVO måste ta in uppgifter om hur brandskyddet ser ut innan de godkänner leverantören, tyder detta på att merparten har ett fullgott brandskydd av de som har nya tillstånd.

Det är ett antal leverantörer som har ursprungstillstånd från Socialstyrelsen eller Länsstyrelsen och som sedan har fått nya tillstånd från IVO. Vi har då ställt frågan till IVO om de vid förnyande av tillstånd (om det tidigare tillståndet var beslutat av en annan myndighet) begär in en redovisning av brandskyddet för boendet. Enligt svar från IVO gör de inte det, dock kan det vara så att de kräver en redovisning av brandskyddet om de vid ett tillsynsbesök anser att det behövs. IVO betonar i sitt svar att det är Brandskyddsmyndigheten som har ansvar över att kontrollera att brandskyddet är fullgott vilket innebär Gästrike Räddningstjänst för Gävleborgs län.

Analys av utfallet

Bygglov

Vad gäller leverantörerna avseende HVB hem för vuxna så har majoriteten gamla bygglov. Detta beror på att det i de berörda fastigheterna har bedrivits denna typ av verksamhet under lång tid. För en leverantör behövdes inget bygglov med anledning av att det har bedrivits HVB verksamhet i fastigheten under många år och man ansåg inte att det behövdes ett nytt bygglov.

Gällande leverantörerna avseende HVB hem för barn och unga så har alla utom tre leverantörer nya bygglov. En av de leverantörer som inte har ett nytt bygglov har istället genomgått en brandskyddsgenomgång 2013 vilket bedöms tillfredställande.

Tillstånd

Vad gäller tillstånden som har erhållits så är många beslutade efter 2012 vilket är tillfredställande ur den synpunkten att brandskyddsreglerna ändrades 2012. I och med att vi har fått bekräftat från IVO att de begär en redovisning över hur verksamhetens brandskydd är ordnat innan beslut ges, anser vi att brandskyddet torde vara tillfredsställande hos de leverantörerna.

Slutsats

Revisionsfråga

Är brandskyddet tillfredställande och är det likvärdigt för Socialtjänstens egna boendeformer som för externa HVB?

Många boenden har gamla bygglov och samtidigt ett gammalt ursprungligt beslut från IVO. Det innebär en risk för att brandskyddet är undermåligt i de boenden som Socialtjänsten tillhandahåller i egen regi eller genom en extern leverantör.

Enligt Boverket trädde nya regler för brandskydd i kraft 1 januari 2012. Det innebär att de som har ansökt om bygglov innan dess har ett svagare brandskydd än de som har ansökt om bygglov efter 1 januari 2012.

Rekommendationer

- Skriva in i kravspecifikationen att verksamheten ska uppvisa att man har erhållit bygglov för att bedriva HVB-verksamhet i fastigheten.
- Skriva in i kravspecifikationen innan upphandling att leverantören ska ha gjort en brandskyddsgenomgång om det inte har gjorts på X antal år. Denna tidsfrist bör sättas enligt samråd med räddningstjänsten.
- Krav på att brandskyddsgenomgång av certifierad brandskyddsinspektör görs regelbundet. Tidsintervaller bör sättas i samråd med räddningstjänsten/brandinspektör etc.